

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HOÁ HÀ NỘI

KHOA BẢO TÀNG

-----***-----

VƯƠNG THỊ LIÊN

TÌM HIỂU DI TÍCH ĐÌNH NGỌC CHI

(XÃ VĨNH NGỌC - HUYỆN ĐÔNG ANH- TP HÀ NỘI)

KHOÁ LUẬN TỐT NGHIỆP

NGÀNH BẢO TÀNG

Người hướng dẫn: PGS.TS Nguyễn Văn Tiến

HÀ NỘI – 2010

MỤC LỤC

LỜI MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	4
2. Đối tượng nghiên cứu và phạm vi nghiên cứu	5
3. Mục đích nghiên cứu	5
4. Phương pháp nghiên cứu	5
5. Bố cục khóa luận	6
CHƯƠNG 1	7
DIỄN TRÌNH LỊCH SỬ ĐÌNH LÀNG NGỌC CHI	7
1.1. Tổng quan về vùng đất nơi di tích tồn tại	7
1.1.1. Vị trí địa lý và điều kiện tự nhiên	7
1.1.2. Đời sống dân cư	8
1.1.3. Truyền thống văn hoá, cách mạng	10
1.2. Đình làng Ngọc Chi trong diễn trình lịch sử	13
1.2.1. Vài nét về đình làng Việt Nam	13
1.2.2. Lịch sử hình thành và quá trình tồn tại của đình Ngọc Chi	15
1.2.3. Lịch sử nhân vật được thờ trong đình Ngọc Chi	17
CHƯƠNG 2	23
GIÁ TRỊ KIẾN TRÚC - NGHỆ THUẬT VÀ LỄ HỘI	23
ĐÌNH NGỌC CHI	23
2.1. Giá trị kiến trúc	23
2.1.1. Không gian cảnh quan	23
2.1.2. Bố cục mặt bằng tổng thể	25
2.1.3. Kết cấu kiến trúc	26
2.2. Giá trị điêu khắc	37
2.2.1. Điêu khắc thế kỉ XVII	37
2.2.2. Điêu khắc thế kỉ XIX	39
2.3. Di vật trong di tích	40
2.3.1. Di vật gỗ	40
2.3.2. Di vật gốm	46
2.3.3. Di vật đồng	48
2.3.4. Di vật vải	50
2.3.5. Di vật giấy	51
2.3.6. Di vật đá	51
2.4. Lễ hội đình Ngọc Chi	52
2.4.1. Thời gian và không gian diễn ra lễ hội	53
2.4.2. Lễ hội chính của đình Ngọc Chi	54
2.4.3. Ý nghĩa lễ hội đình làng Ngọc Chi	61
CHƯƠNG 3	63
VẤN ĐỀ BẢO TỒN VÀ PHÁT HUY GIÁ TRỊ DI TÍCH	63
ĐÌNH NGỌC CHI	63

3.1. Thực trạng di tích đình Ngọc Chi	63
3.1.1. <i>Hiện trạng chung của một số di tích và nguyên nhân tác động</i> ...	63
3.1.2. <i>Thực trạng của di tích</i>	64
3.2. Một số biện pháp bảo tồn, trùng tu di tích đình Ngọc Chi	72
3.2.1. <i>Một số vấn đề cần quan tâm</i>	72
3.2.2. <i>Các giải pháp bảo quản, bảo tồn, tôn tạo di tích đình Ngọc Chi</i> .	74
3.3. Khai thác và phát huy giá trị di tích lịch sử đình Ngọc Chi	84
KẾT LUẬN	87
1. Giá trị lịch sử	87
2. Giá trị kiến trúc của di tích	87
3. Giá trị khoa học	87
4. Giá trị thẩm mỹ	88
THƯ MỤC THAM KHẢO	89

LỜI MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Dân tộc Việt Nam có một nền Văn hiến rực rỡ, trải qua hàng nghìn năm lịch sử dựng nước và giữ nước đã để lại cho thế hệ sau nhiều Di sản Văn hoá vô cùng phong phú, tiêu biểu là những di tích lịch sử văn hoá. Đây là niềm tự hào của Văn hoá Việt Nam là nhân tố nhằm góp phần tạo nên vẻ đẹp, sức mạnh của tinh thần dân tộc, là động lực giúp cho đất nước phát triển kinh tế - xã hội.

Di tích lịch sử văn hoá là biểu hiện đặc trưng và văn hoá truyền thống còn tiềm ẩn ở mỗi làng quê Việt Nam. Ở đó biểu hiện những gì thuộc về truyền thống tốt đẹp của dân tộc. Bên cạnh đó mỗi di tích lịch sử, kiến trúc cũng chứa đựng những tình cảm, tâm huyết của cha ông. Trải qua bao biến đổi, thăng trầm của lịch sử cùng với những bước đi của dân tộc, di tích cũng mang trong mình dấu ấn và hơi thở của thời gian. Do vậy mà di tích lịch sử là một trong những nơi hội tụ bản sắc văn hoá của dân tộc, là nơi nuôi dưỡng tâm hồn người Việt Nam qua các thế hệ. Tóm lại, di tích lịch sử văn hoá là tài sản vô cùng quý giá của mỗi quốc gia và thế giới.

Tuy nhiên, trải qua sự biến đổi, khắc nghiệt của thời gian cùng với chiến tranh liên tiếp xảy ra ở Việt Nam và với sự thiếu hiểu biết của con người là những nhân tố phá hoại di tích. Do đó, ngày nay chúng ta phải có trách nhiệm bảo vệ và giữ gìn phát huy những di sản văn hoá quý báu ấy. Di tích lịch sử văn hoá cũng là những minh chứng để phân biệt các quốc gia với nhau, phân biệt nét văn hoá truyền thống của mỗi dân tộc, đồng thời cũng là dịp tìm về cội nguồn văn hoá truyền thống của dân tộc.

Đặc biệt trong thời kì hiện nay, với xu hướng hội nhập hoá quốc tế, thương mại hoá diễn ra ngày càng nhanh chóng thì việc giữ gìn bản sắc văn hoá truyền thống của dân tộc cần được quan tâm hơn lúc nào hết, chúng ta cần biết bảo vệ phát huy giá trị những di sản văn hoá mà cha ông ta để lại cho

thế hệ sau. Do vậy việc lưu giữ quá khứ tốt đẹp là một trong những cách làm cho cuộc sống hiện tại và tương lai có ý nghĩa hơn. Đó là con đường hướng tới tương lai nhưng không quên những giá trị truyền thống, đây cũng là một trong những đường lối, chính sách của đảng và nhà nước ta đề ra nhằm xây dựng một nền văn hoá tiên tiến đậm đà bản sắc dân tộc.

Nhận thức được tầm quan trọng về vấn đề này, tôi đã mạnh dạn chọn đề tài: “ Tìm hiểu di tích Đình Ngọc Chi” làm bài khoá luận tốt nghiệp với mong muốn góp một phần nhỏ vào công cuộc bảo vệ di tích lịch sử văn hoá của dân tộc.

2. Đối tượng nghiên cứu và phạm vi nghiên cứu

- Đối tượng nghiên cứu là đình Ngọc Chi, thôn Ngọc Chi, xã Vĩnh Ngọc, huyện Đông Anh, thành phố Hà Nội.

- Phạm vi nghiên cứu: Nghiên cứu khái quát toàn cảnh di tích đình Ngọc Chi trong không gian, thời gian, lịch sử văn hoá, xã hội của vùng đất nơi di tích tồn tại

3. Mục đích nghiên cứu

- Tìm hiểu vùng đất, con người nơi di tích tồn tại làm cơ sở cho việc nghiên cứu di tích.

- Tìm hiểu quá trình hình thành, tồn tại của di tích đình Ngọc Chi từ khi khởi dựng cho tới nay.

- Tập trung nghiên cứu đánh giá di tích và di vật cùng lễ hội của đình Ngọc Chi, làm cơ sở định hướng cho công tác bảo tồn.

- Trên cơ sở khảo sát thực tế, đưa ra một số giải pháp nhằm góp phần hoàn thiện và phát huy tốt nhất giá trị di tích với khả năng của bản thân.

4. Phương pháp nghiên cứu

Để làm khoá luận này tôi đã sử dụng các phương pháp nghiên cứu sau:

- Phương pháp điền dã

- Phương pháp thống kê, phân tích, tổng hợp tư liệu

- Phương pháp liên ngành sử học, dân tộc học, văn hoá học.

5. Bố cục khóa luận

Ngoài phần mở đầu, kết luận, thư mục tham khảo, phụ lục, bài viết của tôi gồm 3 chương cụ thể sau:

Chương 1: Diễn trình lịch sử đình làng Ngọc Chi

Chương 2: Giá trị kiến trúc - Nghệ thuật và lễ hội đình Ngọc Chi

Chương 3: Vấn đề bảo tồn và phát huy giá trị di tích đình Ngọc Chi

Đây là công trình nghiên cứu khoa học của tôi nhằm trả bài tốt nghiệp khoá 26 khoa Bảo Tàng, trường Đại học Văn hoá Hà Nội. Trong quá trình thực hiện đề tài, tôi đã gặp không ít những khó khăn về tư liệu viết, trình độ bản thân còn hạn chế.....do vậy bài viết sẽ không tránh khỏi những thiếu sót, kính mong các thầy cô, bạn bè đóng góp ý kiến để người viết hoàn thiện luận văn của mình.

Qua đây, tôi xin gửi lời cảm ơn sâu sắc tới các thầy cô giáo trong khoa bảo tồn - bảo tàng, các cô chú trong ban quản lý di tích đình Ngọc Chi và đặc biệt thầy Nguyễn Văn Tiến đã trực tiếp hướng dẫn tôi trong suốt thời gian làm khoá luận tốt nghiệp để tôi có thể hoàn thành khoá luận của mình.

THƯ MỤC THAM KHẢO

1. Toan Ánrh (1992), *Hội hè đình đám*, Nxb. Tp. Hồ Chí Minh
2. Toan Ánh (1992), *Nếp cũ, tín ngưỡng Việt Nam* (tái bản), Nxb. Tp. Hồ Chí Minh.
3. Nguyễn Chí Bền (1999), *Văn hoá dân gian*, Nxb. Văn hoá dân tộc
4. Trần Lâm Biền (2003), *Đồ thờ trong di tích của người Việt*, Nxb. Văn hoá Thông tin, Hà Nội
5. Trần Lâm Biền (1997), *Trang trí mỹ thuật truyền thống của người Việt*, Nxb. Văn hoá Thông tin, Hà Nội
6. Phan Kế Bính (2005), *Việt Nam phong tục*, Nxb. Văn hoá Thông tin, Hà Nội
7. Lý Khắc Chung (2001), *Hội làng và dáng nét Việt Nam*, Nxb. Văn hoá dân tộc
8. Nguyễn Văn Cự, Hà Văn Tấn (1998), *Đình Việt Nam*, Nxb. Tp. Hồ Chí Minh.
9. Nguyễn Phan Quang, Võ Xuân Đàm (2005), *Lịch sử Việt Nam từ nguồn gốc đến năm 1984*, Nxb. Tp. Hồ Chí Minh.
10. Lê Thanh Đức (2001), *Đình làng miền Bắc*, Nxb. Mỹ thuật, Hà Nội.
11. Trịnh Minh Đức, Phạm Thu Hương (2007), *Bảo tồn di tích lịch sử văn hoá*, Nxb. Đại học quốc gia Hà Nội, Hà Nội.
12. Lê Văn Hưu (1968), *Đại Việt sử kí*, Nxb. Khoa học xã hội, Hà Nội.
13. Phan Khanh (1972), *Bảo tàng di tích và lễ hội*, Nxb. Thông tin, Hà Nội.
14. Vũ Ngọc Khánh (2002), *Thành Hoàng làng Việt Nam*, Nxb. Thanh Niên, Hà Nội
15. Vũ Tam Lang, *Kiến trúc cổ Việt Nam*, Nxb. Xây dựng, Hà Nội.
16. *Lịch sử đảng bộ xã Vĩnh Ngọc* (2000), Nxb. Hà Nội
17. Nguyễn Tôn Nhất (2003), *Từ điển Hán Việt*, Nxb. Từ điển bách khoa.
18. Nhiều tác giả (1994), *Hội hè Việt Nam*, Nxb. Văn hoá

19. Nhiều tác giả (2002), *Văn hoá tâm linh*, Nxb. Văn hoá dân tộc
20. Nguyễn Quân, Phan Cẩm Thượng (1991), *Mỹ thuật ở làng*, Nxb. Mỹ thuật Hà Nội, Hà Nội.
21. Ngô Quỳnh (1993), *Lịch sử kiến trúc Việt Nam*, Nxb. Khoa học xã hội, Hà Nội
22. Trần Ngọc Thêm (1998), *Tìm hiểu về bản sắc văn hoá Việt Nam*, Nxb. Tp. Hồ Chí Minh.
23. Bùi Thiết (1985), *Làng xã ngoại thành Hà Nội*, Nxb. Hà Nội
24. Viện Văn hoá dân gian (1992), *Lễ hội cổ truyền*, Nxb. Hà Nội.
25. Trần Quốc Vượng (1975), *Hà Nội nghìn xưa*, Nxb. Văn hoá Thông tin, Hà Nội.